

ПОЛОЖЕННЯ

щодо відбору, підтримки, здійснення арбітражу, атестації та ротації Арбітрів, Асистентів Арбітра, Відеоасистентів Арбітра УАФ.

1. ОСНОВНІ ВИМОГИ

Організація, контроль та розвиток арбітражу футбольних матчів є виключною прерогативою УАФ в особі Комітету арбітрів.

Багаторічна практика діяльності Комітету арбітрів УАФ та міжнародна практика, довели до того, що, як правило, всі арбітри, які розпочинають свою діяльність в футболі, мріють потрапити на вершину піраміди арбітражу, що надає їм можливість брати участь у проведенні змагань з футболу серед професіональних команд, але рухаючись до своєї мрії вони долають тривалу дистанцію арбітражу змагань за участі дитячо-юнацьких та аматорських команд.

Останніми роками склалася надійна та перевірена часом система поетапної підготовки арбітрів, яка виправдовує себе на практиці і полягає в наступному:

- проведення семінарів з підготовки Арбітрів в Комітетах (школах) регіональних асоціацій за затвердженою КА УАФ програмою;
- арбітраж початкового рівня змагань, які проводяться регіональними асоціаціями футболу;
- проведення навчання в НШФА для молодих перспективних арбітрів, які беруть участь в менторській програмі «Молоді таланти» (до 28 років);
- протягом проходження навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти» залучення найбільш талановитих, перспективних арбітрів до арбітражу матчів дитячо-юнацьких (дівчачих) та аматорських всеукраїнських змагань з футболу.
- після успішного завершення навчання в НШФА та проходження заключного етапу підготовки за програмою «Молоді таланти» залучення до арбітражу матчів всеукраїнських змагань з футболу за участю команд професіональних футбольних клубів.

Згідно повноважень зазначених в ст.V «Положення Комітету арбітрів УАФ» Комітет визначає та регулює наступне:

До списку Арбітрів, Асистентів Арбітра (далі Арбітрів), Відеоасистентів Арбітра та Помічників Відеоасистентів Арбітра (далі ВООМ) КА УАФ, які беруть участь у проведенні всеукраїнських змагань з футболу, можуть входити виключно Арбітри, які мали досвід (*не менше року*) арбітражу змагань регіонального рівня. Максимальний строк проведення арбітражу матчів за участі професіональних команд відповідної Ліги не може перевищувати (*незалежно від їхнього віку*):

- U - 19 УПЛ – максимум **5 років**
- Друга ліга ПФЛ – максимум **5 років**
- Перша ліга ПФЛ – максимум **8 років**
- Прем'єр – ліга – максимум **10 років***

**виняток щодо максимального строку проведення арбітражу матчів надається Арбітрам Прем'єр-ліги (за окремим рішенням Комітету)*

Також, в непередбачуваних випадках, можуть бути зроблені деякі виключення тим Арбітрам, які вимушені були призупинити свою професійну діяльність на тривалий проміжок часу в наслідок травми/хвороби чи/або інших поважних обставин.

КА УАФ, щонайменше раз на рік, проводить всебічний аналіз атестації арбітрів та на його основі розглядає питання щодо подальшої доцільності включення / перебування в списку Арбітрів для проведення змагань U–19 УПЛ, Другої ПФЛ (максимум п'ять років) та Першої ПФЛ (максимум вісім років) ліг, які не мають належної перспективи та не підвищуються у класі, незалежно від їхнього віку. Для Арбітрів, які проводять матчі найвищого національного рівня, за участі головних команд Прем'єр-ліги, як правило, максимальний термін перебування у списках Арбітрів становить максимум десять років, за виключенням тих Арбітрів, які мають/мали статус Арбітра Міжнародної категорії.

2. З урахуванням вимог Конвенції УЄФА та метою ротації і всебічної підтримки Арбітрів для покращення якості арбітражу футбольних матчів Положення встановлює:

Згідно вимог зазначених в Конвенції УЄФА та Статуту Асоціації футболу України формування списків вищевказаних фахівців та відповідальність за них покладається на Комітет арбітрів УАФ.

Проведення класифікації та оновлення списків Арбітрів, ВООМ всеукраїнських змагань з футболу за участі команд професійних футбольних клубів, складається та затверджується КА УАФ, згідно існуючих категорій визначених УАФ, оновлюючи їх щонайменше один раз на рік.

Комітети арбітрів регіональних асоціацій футболу (далі КА РФФ) до 20 грудня поточного року надають для розгляду КА УАФ списки-кандидатів арбітрів на наступний календарний рік, які вперше можуть брати участь у проведенні всеукраїнських змагань. Після отримання від регіонального осередка вищевказаних нових списків-кандидатів, КА УАФ формує кінцеві списки-кандидатів Арбітрів та ВООМ всеукраїнських змагань з футболу, враховуючи їхній віковий ценз, точніше кажучи:

- для Арбітрів змагань юнацьких/дівочих команд ДЮФЛ України – від **16** до **28** років, включно;
- для Арбітрів змагань аматорських команд – від **18** до **30** років, включно;
- для Арбітрів змагань дівочих/жіночих команд – від **16** до **45** років, включно;
- для Арбітрів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ – від **20** до **35** років, включно;
- для Арбітрів Першої ліги ПФЛ – до **40** років, включно;
- для Арбітрів та ВООМ Прем'єр ліги (голов. ком.) – до **45** років*, включно;
- для Арбітрів змагань ветеранів – без обмежень.

* КА УАФ, як виключення, у разі потреби, належним чином може розглянути можливість продовження перебування у списках Арбітрів і ВООМ та залучення їх до проведення змагань за участі головних команд «Прем'єр-ліги», які протягом року досягли вікового цензу.

Вимоги щодо підстав щорічного розгляду:

- результати медичного обстеження;
- результати фітнестесту ФІФА, в т.ч. додаткових спеціальних тестів з фізичної підготовки;
- результати якості арбітражу, відеотехнічного арбітражу проведених матчів та позитивну характеристику і поведінку.

У відповідності до Конвенції УЄФА та Статуту УАФ, КА УАФ має виключне право призначати Арбітрів, ВООМ на матчі відповідного рівня всеукраїнських змагань з футболу.

В окремих випадках, незалежно від сформованих списків арбітрів (що затверджуються КА УАФ, щонайменше раз на рік) для призначень на проведення матчів відповідної категорії змагань, з метою підвищення та набуття досвіду Арбітрами, які мають якості, завдяки яким у майбутньому вони можливо будуть підвищені в класі, КА УАФ має право приймати рішення щодо призначення арбітрів, яких він (Комітет) вважає підготовленим для цього, на матчі чемпіонату категорії, вищої за відповідну поточну категорію / статус такого Арбітра (наприклад, арбітрів Першої ліги на матчі за участю головних команд, клубів Прем'єр-ліги так само, як арбітрів Другої ліги на матчі за участю команд, клубів Першої ліги, арбітрів змагань U-19 на матчі за участю команд, клубів Другої ліги). Аналогічно, там де це є за необхідне, КА УАФ має право приймати рішення щодо призначення Арбітрів на матчі рівень, яких є нижчим за відповідну поточну категорію такого Арбітра (наприклад, арбітрів Прем'єр-ліги на матчі за участю команд, клубів Першої ліги або Другої ліги тощо).

Задля визначення вікового цензу Арбітра слід враховувати те, що вік останнього не має перевищувати максимальний вік, зазначений для відповідного рівня змагань, станом на 1 січня поточного року.

Якщо Арбітр, за віковим цензом завершує свою кар'єру, він бере участь у проведенні матчів відповідної категорії до 31 грудня поточного року.

На підставі списків-кандидатів Арбітрів на наступний рік, які будуть брати участь у проведенні матчів аматорських та дитячо-юнацьких всеукраїнських змагань з футболу, а також Арбітрів, рівень підготовки яких дозволяє проводити матчі U-19 УПЛ та Другої професіональної ліги (за рішенням КА УАФ), згідно вікового цензу, матеріалів атестації, результатів педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки, урахуванням зауважень при проведенні арбітражу матчів або порушення загальноприйнятих правил поведінки, щонайменше раз на рік, проводиться відбір найбільш кваліфікованих, підготовлених Арбітрів для включення до списку-кандидатів та безпосередньої участі в педагогічному

тестуванні з фізичної підготовки, Правил гри та методики арбітражу у тих обсягах, які необхідні для забезпечення кількісного та якісного проведення матчів відповідного рівня змагань.

3. Умови відбору, підтримки та залучення Арбітрів до проведення Всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань.

Арбітри, які вперше пропонуються для проведення арбітражу Всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань, повинні мати:

- вік мінімум 16 та максимум 28 років;
- досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня (*не менше року*);
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів всеукраїнських дитячо-юнацьких змагань, повинні мати позитивні результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного арбітра.

Примітка:

- Виняток за віком надається Арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня, і завершили кар'єру гравця на професіональному рівні пізніше 28 років, але максимум 30 років (*ігровий стаж виступів за професіональні команди – 5 років*)

4. Умови відбору, підтримки та залучення Арбітрів до проведення Всеукраїнських аматорських змагань.

Арбітри, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів Всеукраїнських аматорських змагань, повинні мати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів дитячо-юнацьких змагань ДЮФЛ України;
- позитивну атестацію після завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти»;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- вік максимум 30 років.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів всеукраїнських аматорських змагань, повинні мати позитивні результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного Арбітра.

По закінченню календарного року, згідно результатів атестації та успішного завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти» визначаються Арбітри, які будуть в подальшому залучені до змагань за участі професіональних команд (*кількісний склад визначається Комітетом арбітрів УАФ*).

Примітка:

- Виняток за віком надається Арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня, і завершили кар'єру гравця на професіональному рівні пізніше 28 років, але максимум 30 років (ігровий стаж виступів за професіональні команди – 5 років)

5. Умови відбору, підтримки та залучення Арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань U-19 УПЛ та ПФЛ «Друга ліга».

Арбітри, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ, повинні мати:

- позитивні результати атестації після завершення навчання в НШФА за програмою «Молоді таланти»;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- високий рівень проведення арбітражу матчів всеукраїнських змагань серед аматорів;
- вік максимум 30 років.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів U-19 УПЛ та Другої ліги, повинні мати позитивні результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного арбітра.

Арбітри Другої ліги ПФЛ, які протягом року мали найвищі рейтингові показники якості арбітражу та відповідають рівню арбітражу Першої ліги ПФЛ, підвищуються у класі та переходять до групи Арбітрів Першої ліги ПФЛ. Формування списків регулюється та проводиться КА УАФ щонайменше раз на рік, з урахуванням потреб Ліги (формату, кількості учасників) та забезпечення оптимального навантаження призначень Арбітрів.

Арбітри Другої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали низькі рейтингові показники якості арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, можуть понижуватися у класі, аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу (РАФ) чи/або не залучатися до проведення матчів всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі Арбітрам, які є старші за віком.
- при переведенні до групи Арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів всеукраїнських змагань з футболу, Арбітрам, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі Арбітри аматорської ліги згідно результатів атестації за списком доповнюють кількісний склад Арбітрів U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ загальна кількість яких повинна відповідати потребам забезпечення арбітражу матчів відповідної ліги, перед початком осінньої частини змагань.

До проведення арбітражу змагань U-19 УПЛ та Другої ліги ПФЛ не залучаються Арбітри, що проводили матчі U-19 УПЛ і другої ліги та протягом п'яти років (незалежно від його віку) не підвищилися у класі та/або мають суттєві зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів всеукраїнських змагань U-19 УПЛ та Другої ліги.

Примітка:

- Виняток за віком надається Арбітрам, що мають досвід практичного арбітражу змагань регіонального рівня і завершили кар'єру гравця професіонального рівня пізніше 28 років але максимум 32 роки.
- Загальний кількісний склад Арбітрів може регулюватись (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби Ліги (формату, кількості учасників) та забезпечення оптимального навантаження призначень Арбітрів.

6. Умови відбору, підтримки та залучення Арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань ПФЛ «Перша ліга».

КА УАФ визначає Арбітрів, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ, повинні демонструвати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів Другої ліги ПФЛ;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- строк проведення арбітражу матчів Другої ліги (не більше 5 років);
- вік максимум 33 роки.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів Першої ліги, повинні мати позитивні результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного арбітра.

Арбітри Першої ліги ПФЛ, які протягом року мали найвищі рейтингові показники якості арбітражу та відповідають вимогам арбітражу змагань головних команд Прем'єр-ліги підвищуються у класі та переходять до групи Арбітрів Прем'єр - ліги. Формування списків регулюється та проводиться КА УАФ, щонайменше раз на рік, з урахуванням потреб Ліги (формату, кількості учасників) та забезпечення оптимального навантаження призначень Арбітрів.

Арбітри Першої ліги ПФЛ, які у поточному календарному році мали низькі рейтингові показники якості арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, можуть понижуватися у класі аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу РАФ чи/або не залучатися до проведення матчів всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі Арбітрам, які є старші за віком;
- при переведенні до групи Арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів всеукраїнських змагань з футболу, арбітрам, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі Арбітри Другої ліги ПФЛ згідно результатів атестації доповнюють кількісний склад Арбітрів Першої ліги ПФЛ, загальна кількість яких повинна відповідати потребам забезпечення арбітражу матчів Першої ліги, перед початком осінньої частини змагань.

До проведення арбітражу змагань Першої ліги не залучаються Арбітри, що проводили матчі Першої ліги ПФЛ та протягом восьми років (незалежно від його віку) не підвищилися у класі та/або мають серйозні зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ.

Примітка:

- Загальний кількісний склад Арбітрів може регулюватись (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби Ліги (формату, кількості учасників) та забезпечення оптимального навантаження призначень Арбітрів.

7. Умови відбору, підтримки та залучення Арбітрів до проведення Всеукраїнських змагань ОПФКУ «Прем'єр -ліга».

КА УАФ визначає Арбітрів та ВООМ, які вперше залучаються до проведення арбітражу матчів за участі головних команд Прем'єр – ліги, вони повинні демонструвати:

- високий рівень підготовки та проведення арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ;
- позитивні результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки – Правил гри та методики арбітражу;
- строк проведення арбітражу матчів Першої ліги (не більше 8 років);
- вік максимум 35 років.

Арбітри, які залучаються до проведення арбітражу матчів за участі головних команд Прем'єр – ліги, повинні мати позитивні результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного Арбітра.

Арбітри та ВООМ* (див.нижче) Прем'єр–ліги (головні команди), які у поточному календарному році мали низькі рейтингові показники якості арбітражу, або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів можуть понижуватися у класі аж до групи Арбітрів відповідної регіональної асоціації футболу та/або не залучатися до проведення матчів всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості арбітражу перевага надається:
- при переведенні до групи Арбітрів відповідної РАФ та виключення зі списку арбітрів Всеукраїнських змагань з футболу, Арбітрам, які є молодші за віком.

- У разі потреби найкращі Арбітри Першої ліги згідно результатів атестації за списком доповнюють кількісний склад Арбітрів Прем'єр - ліги загальна кількість яких повинна відповідати потребам Ліги (формату, кількості учасників) та забезпечення оптимального навантаження призначень Арбітрів.

***ВООМ** – кількість визначається за потребою та можливістю підготовки.

До проведення арбітражу змагань Прем'єр-ліги, як правило, не залучаються Арбітри, ВООМ, які проводили матчі Прем'єр-ліги протягом десяти років (незалежно від його віку) чи/або мають серйозні зауваження, низькі рейтингові показники практичного арбітражу матчів Прем'єр-ліги.

Примітка:

- Загальний кількісний склад Арбітрів, ВООМ може регулюватись / змінюватись (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби Ліги (формату, кількості учасників) забезпечення оптимального навантаження призначень арбітрів та ВООМ.

* КА УАФ, як виключення, у разі потреби, належним чином може розглянути можливість продовження перебування у списках Арбітрів і ВООМ та залучення їх до проведення змагань за участі головних команд «Прем'єр-ліги», які протягом року досягли вікового цензу.

Вимоги щодо підстав щорічного розгляду:

- результати медичного обстеження;
- результати фітнестесту ФІФА, в т.ч. окремих додаткових тестів з фізичної підготовки;
- результати якості арбітражу, відеотехнічного арбітражу проведених матчів та позитивну характеристику і поведінку.

7. Атестація Арбітрів, щонайменше раз на рік.

Атестацію проходять всі Арбітри, ВООМ, які брали участь у проведенні матчів Всеукраїнських змагань з футболу та провели не менше п'яти матчів відповідного рівня, що відповідає статусу Арбітра.

Під атестацією слід розуміти загальний висновок КА УАФ, в якому враховуються наступні критерії:

- а) рейтингові показники якості арбітражу (складений на основі оцінок виставлених спостерігачами арбітражу і членами КА);
- б) результати педагогічного тестування з фізичної та теоретичної підготовки;
- в) інформація викладена в Рапортах спостерігачів арбітражу УАФ;
- г) перспективність Арбітра, ВООМ;
- д) строк проведення арбітражу матчів відповідної ліги;

- е) віковий ценз;
- є) результати щорічного медичного обстеження, що дозволяють здійснювати спортивну рухову діяльність футбольного Арбітра.
- ж) дотримання загальноприйнятих правил поведінки, а також інші матеріали, що є в розпорядженні КА УАФ.

Атестація Арбітрів, ВООМ, щонайменше раз на рік визначає, що Арбітр, ВООМ відповідає вимогам, що встановлюються для проведення змагань відповідної ліги, а також, надає загальну оцінку його діяльності.

КА УАФ визначає, наскільки Арбітр, ВООМ демонструє стабільність та має перспективу, чи доцільність його залучення до арбітражу, в подальшому, та в якій якості, і приймає рішення щодо включення кандидата до списків Арбітрів, ВООМ відповідного рівня.

При підвищенні категорії / рівня Арбітрів, ВООМ КА УАФ, також, може брати до уваги представницький кількісний склад однієї регіональної асоціації футболу відповідного рівня та може враховувати цей аспект при формуванні відповідних списків.

Арбітри та ВООМ, які беруть участь у проведенні змагань за участі команд професіональних футбольних клубів визначаються, виключно Комітетом арбітрів УАФ, загальний кількісний склад Арбітрів, ВООМ може регулюватись / змінюватись (як в бік збільшення так і в бік зменшення) та має враховувати потреби відповідної Ліги (формату, кількості учасників) забезпечення оптимального навантаження призначень арбітрів та ВООМ.

8. Вимоги цього Положення набувають чинності з початку спортивного сезону 2024/25.

Всі питання, що не врегульовані цим Положенням, вирішуються КА УАФ, у штатному режимі.

Голова Комітету арбітрів УАФ

Катерина Монзуль